

Briuselis, 2019 03 18
COM(2019) 139 final

2019/0080 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**dėl lėšų, nepanaudotų vykdant iš 10-ojo Europos plėtros fondo finansuojamus projektus,
skyrimo Afrikos taikos priemonei papildyti**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Afrikos taikos priemonė (ATP) buvo įsteigta 2003 m. pagal Kotonu susitarimą¹ ir yra finansuojama iš Europos plėtros fondo (EPF), kuris neįtrauktas į bendrąjį Sąjungos biudžetą. ATP tapo viena pagrindinių priemonių vykdant Afrikos ir ES bendradarbiavimą taikos ir saugumo srityje.

Iš dabartinio 11-ojo EPF Afrikos taikos priemonei 2014–2020 m. iš pradžių buvo skirta 750 mln. EUR. Šia suma, pagrįsta ATP įsipareigojimais 10-ojo EPF laikotarpiu, nepakankamai atsižvelgta į staigų ATP finansinės apimties padidėjimą po 2012 m., kuris tęsėsi iki 2015 m., kai Komisija apribojo savo finansavimą taikos paramos operacijoms iki 80 proc. to meto JT normos, nustatytos Afrikos vadovaujamoms taikos paramos operacijoms vykdyti dislokuotų karinių pajėgų ir policijos atlyginimams. Nustačius šią viršutinę ribą, išmokos pagal ATP nusistovėjo, bet nesumažėjo, nes lėšos sutaupytos dėl atlyginimams skirtų ATP įnašų viršutinės ribos, buvo reikalingos dėl bendrai išaugusio finansuotų taikos paramos operacijų skaičiaus. Todėl ATP finansavimo prašymai netrukus viršijo turimą sumą. Taigi, iki šiol ATP buvo papildyta tris kartus, iš viso 835 mln. EUR: du papildymai po 150 mln. EUR (dėl kurių nuspręsta atitinkamai 2015 m. rugsėjo 24 d.² ir 2016 m. rugpjūčio 2 d.³), skirti 2014–2016 m. veiksmų programai finansuoti, ir trečias papildymas 535 mln. EUR suma (dėl kurio taip pat nuspręsta 2016 m. rugpjūčio 2 d.⁴), skirtas 2017–2018 m. veiksmų programai finansuoti. Prašymų padaugėjo visų pirma dėl to, kad buvo toliau finansuojamos esamos operacijos (Afrikos Sąjungos misija Somalyje (AMISOM)) ir pradėtos naujos taikos paramos operacijos (Vakarų Afrikos valstybių ekonominės bendrijos misija Bisau Gvinėje (ECOMIB), daugiašalė jungtinė specialiosios paskirties grupė prieš grupuotę „Boko Haram“ (MNJTF), Sahelio G 5 jungtinės pajėgos). Pagal 11-ąjį EPF ATP įsipareigojimai iki šiol iš viso siekė 1 627,3 mln. EUR⁵. Ši suma gerokai viršija ankstesnio EPF laikotarpiu prisiimtus įsipareigojimus, o tai rodo, kad daugiau EPF lėšų skiriama taikos ir saugumo sričiai.

2016 m. gegužės 10 d. Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER) sprendime dėl ATP papildymo nustatyti iki 2018 m. pabaigos ATP skirti ištekliai, tačiau netenkinami dviejų paskutinių 11-ojo EPF metų finansiniai poreikiai, susiję su 2019–2020 m. ATP veiksmų programa. 2019–2020 m. laikotarpiui skirti ištekliai turėtų atitikti nuolatinius Afrikos Sąjungos ir Afrikos regioninių organizacijų poreikius reaguojant į tebesitęsiančias ir kylančias saugumo krizes Afrikoje. Reikia užtikrinti ATP finansinių poreikių nuspėjamumą ir tvarumą. Dabartiniais vertinimais, iki 2020 m. pabaigos ATP finansiniams poreikiams patenkinti reikės 814 860 000 EUR.

Šio pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo projekto tikslas – gauti Tarybos leidimą nepanaudotomis 10-ojo EPF lėšomis papildyti Afrikos taikos priemonę iki 445 860 000 EUR siekiančia suma, iš kurios 431 000 000 EUR bus skirta ATP finansiniams poreikiams iki 2020 m. pabaigos patenkinti, o 14 860 000 EUR – Komisijos rėmimo išlaidoms padengti. Šios

¹ 2000 m. birželio 23 d. Kotonu pasirašytas Afrikos, Karibų jūros bei Ramiojo vandenyno grupės valstybių ir Europos bendrijos bei jos valstybių narių partnerystės susitarimas.

² 2015 m. gruodžio 7 d. Komisijos sprendimas C(2015) 8627.

³ 2016 m. lapkričio 17 d. Komisijos sprendimas C(2016) 7258.

⁴ 2017 m. balandžio 27 d. Komisijos sprendimas C(2017) 2579 su pakeitimais, padarytais 2018 m. vasario 23 d. Komisijos sprendimu C(2018) 1258.

⁵ Šią sumą sudaro 16,5 mln. EUR savanoriškų įnašų, kuriuos skyrė įvairios valstybės narės.

lėšos bus naudojamos taikant 10-ojo EPF valstybių narių įnašų raktą⁶. Siekiant papildyti šias lėšas iš veiklos lėšų rezervo („réserve non-mobilisable“), papildomos lėšos ATP bus mobilizuotos iš 11-ojo EPF nacionalinių orientacinių programų ir (arba) regioninių orientacinių programų rezervo (369 000 000 EUR).

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Visuotinėje ES strategijoje⁷ taika ir saugumas apibrėžiami kaip vienas iš svarbiausių ES interesų, taip pat teigiama, kad saugumas Europoje yra glaudžiai susijęs su taika kaimyniniuose ir aplinkiniuose regionuose. 2017 m. priimtame atnaujintame Europos konsensuse dėl vystymosi⁸ taika yra viena iš penkių prioritetinių sričių, be to, jame dar kartą patvirtinamas ES įsipareigojimas laikytis taisyklėmis grindžiamos pasaulinės tvarkos, kurios pagrindas – daugiašališkumas.

ATP yra viena iš pagrindinių priemonių, kuriomis pagal 2007 m. Lisabonoje priimtą bendrą Afrikos ir ES strategiją vykdomas Afrikos ir ES bendradarbiavimas taikos ir saugumo srityje. 2014 m. įvykusiame 4-ajame Afrikos ir ES aukščiausiojo lygio susitikime dar kartą patvirtinta, kad taika ir saugumas yra viena iš penkių bendros strategijos įgyvendinimo prioritetinių sričių. 2017 m. lapkričio mėn. įvykusiame 5-ajame Afrikos Sąjungos ir ES aukščiausiojo lygio susitikime vadovai susitarė dėl keturių laikotarpio iki kito aukščiausiojo lygio susitikimo bendrų strateginių prioritetų. Vienas iš jų – atsparumo, taikos, saugumo ir valdymo stiprinimas. Remiantis naujuoju Europos konsensusu dėl vystymosi, kuriame primenamas saugumo ir vystymosi ryšys, ir Visuotine ES strategija, kurioje pabrėžiamas poreikis taikyti integruotą požiūrį į konfliktus, bendradarbiavimas taikos ir saugumo srityje tebėra Afrikos ir ES partnerystės pagrindas. Šiomis aplinkybėmis Europos Komisija ir Afrikos Sąjungos komisija 2018 m. gegužės 23 d. pasirašė susitarimo memorandumą dėl taikos, saugumo ir valdymo, kuriame nustatyta tvirtesnio ES ir Afrikos Sąjungos bendradarbiavimo siekiant spręsti taikos ir saugumo uždavinius sistema.

Šiuo pasiūlymu bus sudarytos sąlygos tęsti ATP veiklą iki 2020 m. ir taip bus prisidėta prie darnaus vystymosi tikslų (DVT), ypač 16-o DVT – skatinti taiką ir įtraukią visuomenę siekiant darnaus vystymosi, užtikrinti visuotinę teisę kreiptis į teismą ir kurti veiksmingas, atskaitingas, įtraukias institucijas visais lygmenimis.

ATP paprastai finansuojamas iš EPF AKR vidaus paketo lėšų. Veikla, finansuojama iš papildomų lėšų, skirtų ATP iš veiklos lėšų rezervo („réserve non-mobilisable“) toliau bus vykdoma atsižvelgiant į bendrus ir konkrečius ATP tikslus, išdėstytus AKR vidaus strategijoje⁹.

Papildomos lėšos bus naudojamos laikantis 11-ajam EPF galiojančių taisyklių ir procedūrų. Šių lėšų programavimas bus nustatytas būsimoje ATP 2019–2020 m. veiksmų programoje,

⁶ Taip nesukuriamas precedentas dėl galimo nepanaudotų ankstesnių EPF lėšų panaudojimo ateityje, nes dėl to sprendimą kiekvienu atskiru atveju ir toliau priima valstybės narės pagal 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 55 straipsnį.

⁷ „Bendra vizija, bendri veiksmai: stipresnė Europa. Visuotinė Europos Sąjungos užsienio ir saugumo politikos strategija“, 2016 birželio mėn.

⁸ Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybės atstovų, Europos Parlamento ir Europos Komisijos bendras pareiškimas (2017/C 210/01). 2017 m. birželio 7 d. naujasis Europos konsensusas dėl vystymosi „Mūsų pasaulis, mūsų orumas, mūsų ateitis“.

⁹ 2015 m. lapkričio 13 d. Komisijos sprendimas C(2015) 7766 dėl Europos Sąjungos ir AKR valstybių grupės AKR vidaus bendradarbiavimo 2014–2020 m. strategijos dokumento ir orientacinės programos priėmimo.

kurią pirmiausia turi patvirtinti COREPER ir tada Komisija priimti, kaip numatyta Įgyvendinimo reglamento dėl 11-ojo EPF¹⁰ 15 straipsnio b punkte.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Netaikoma.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Vidaus susitarimo dėl 11-ojo EPF¹¹ 1 straipsnio 4 dalis.

Vidaus susitarimo dėl 11-ojo EPF 1 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad Taryba sprendimą priima vienbalsiai.

- **Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)**

Netaikoma.

EPF yra įsteigtas valstybių narių atstovų vidaus susitarimu; pagal jį numatyta galimybė, gavus Tarybos sutikimą¹², panaudoti nepanaudotas lėšas.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas ir visų pirma pasiūlytos sumos grindžiami EIVT ir Komisijos tarnybų atlikta visapusiška analize. Pasiūlymas taip pat grindžiamas prielaida, kad kiti partneriai prisidės prie finansinių pastangų, be kita ko, kad Afrikos Sąjungos valstybės narės palaipsniui įvykdys 2015 m. birželio mėn. Johanesburge (Pietų Afrika) vykusiame Afrikos Sąjungos aukščiausiojo lygio susitikime priimtą įsipareigojimą iki 2020 m. taikos paramos operacijoms skirti 25 proc. įnašą, ir kad prisidės ir kiti paramos teikėjai, įskaitant JT. Be to, ES valstybės narės turi galimybę skirti savanoriškus įnašus per ATP.

2016 m. liepos mėn. Afrikos Sąjunga priėmė sprendimą nustatyti 0,2 proc. mokesčių reikalavimus atitinkančiam importui ir taip surinktas lėšas skirti Afrikos Sąjungai finansuoti. Sprendimo tikslas – užtikrinti patikimą ir nuspėjamą Afrikos Sąjungos taikos fondo finansavimą taikai ir saugumui žemyne užtikrinti. Afrikos Sąjungos valstybės narės toliau tinkamai, nors ir skirtingu tempu, įgyvendina būtinus teisės aktus ir praktines priemones.

- **Priemonės pasirinkimas**

ES lygmeniu EPF yra vienintelis ATP finansavimo šaltinis. Dėl teisinių apribojimų iš bendrojo Sąjungos biudžeto finansuojamų esamų ES priemonių negalima naudoti karinio ar gynybinio pobūdžio operacijoms ar kariniams subjektams remti kitoms nei pajėgumų stiprinimo remiant saugumą ir vystymąsi užduotims vykdyti.

¹⁰ 2015 m. kovo 2 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/322.

¹¹ Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių vyriausybių atstovų vidaus susitarimas dėl Europos Sąjungos pagalbos finansavimo pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą vadovaujantis AKR ir ES partnerystės susitarimu ir dėl finansinės paramos skyrimo užjūrio šalims ir teritorijoms, kurioms taikoma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ketvirtoji dalis (OL L 210, 2013 8 6, p. 1).

¹² Vidaus susitarimo dėl 11-ojo EPF 1 straipsnio 4 dalis ir 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamento (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 55 straipsnis.

Pagal Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių vyriausybių atstovų vidaus susitarimo dėl Europos Sąjungos pagalbos finansavimo pagal 2014–2020 m. daugiamečę finansinę programą vadovaujantis AKR ir ES partnerystės susitarimu ir dėl finansinės paramos skyrimo užjūrio šalims ir teritorijoms, kurioms taikoma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ketvirtoji dalis, 1 straipsnio 4 dalį Taryba priima sprendimą dėl Komisijos pasiūlymo.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų ex post vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Netaikoma.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Netaikoma.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Netaikoma.

- **Poveikio vertinimas**

Netaikoma.

- **Reglamentavimo tinkamumas ir supaprastinimas**

Netaikoma.

- **Pagrindinės teisės**

Žmogaus teisių aspekto stiprinimas vykdant konfliktų prevenciją, krizių valdymą ir procesus po konfliktų yra viena pagrindinių bendradarbiavimo sričių pagal bendros Afrikos ir ES strategijos prioritetą „taika ir saugumas“. 2018 m. gegužės mėn. pasirašytame Afrikos Sąjungos ir ES susitarimo memorandume dėl taikos, saugumo ir valdymo dar kartą pabrėžiama žmogaus teisių svarba, įskaitant kovą su konfliktuose pasireiškiančiu smurtu dėl lyties, siekiant taikos ir saugumo Afrikos žemyne.

2019–2020 m. ATP veiksmų programoje ypatingas dėmesys bus skiriamas visų susijusių veiksmų lyčių ir žmogaus teisių aspektams. Bus teikiama parama Afrikos Sąjungai ir kitiems atitinkamiems subjektams, kad būtų sukurta žemyno žmogaus teisių ir tarptautinės humanitarinės teisės laikymosi sistema, taikoma visoms Afrikos vadovaujamoms taikos paramos operacijoms.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Netaikoma.

EPF nėra ES biudžeto dalimi.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Galioja 11-ajam EPF taikoma ir atitinkamose daugiametėse veiksmų programose numatyta stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka. Papildomos atitinkamos priemonės taip pat įtrauktos į atmintinę („aide-mémoire“) dėl Afrikos Sąjungos komisijos stiprinimo priemonių, kurią 2016 m. balandžio 15 d. pasirašė ir 2017 m. gegužės 24 d. iš dalies pakeitė Europos Komisija ir Afrikos Sąjungos komisija; šių priemonių Afrikos Sąjungos komisija turi laikytis įgyvendindama EPF pagal netiesioginio valdymo principus.

- **AIškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymo 1 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad 445 860 000 EUR neviršijančios lėšos, kurios buvo nepanaudotos vykdant projektus pagal 10-ąją EPF, bus skiriamos ATP papildyti, kad būtų patenkinti numatomi ATP 2019–2020 m. veiksmų programos finansiniai poreikiai.

1 straipsnio 2 dalyje nustatoma, kad iš 1 dalyje nurodytos sumos ne didesnė nei 14 860 000 EUR suma bus skiriama Komisijos rėmimo išlaidoms padengti. Ši suma apskaičiuojama taikant tą patį santykį (3,45 proc.), kuris numatytas 11-ojo EPF valdymo tikslams pagal Vidaus susitarimo dėl 11-ojo EPF 1 straipsnio 2 dalies a punktą.

1 straipsnio 3 dalyje nustatoma, kad bus taikomos 11-ojo EPF taisyklės (įgyvendinimo ir finansinis reglamentai¹³).

2 straipsnyje nustatoma šio sprendimo įsigaliojimo data.

¹³ 2015 m. kovo 2 d. Tarybos reglamentas (ES) 2015/322 dėl 11-ojo Europos plėtros fondo įgyvendinimo ir 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamentas (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl lėšų, nepanaudotų vykdant iš 10-ojo Europos plėtros fondo finansuojamus projektus, skyrimo Afrikos taikos priemonei papildyti

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į Taryboje posėdžiavusių Europos Sąjungos valstybių narių vyriausybių atstovų vidaus susitarimą dėl Europos Sąjungos pagalbos finansavimo pagal 2014–2020 m. daugiametę finansinę programą vadovaujantis AKR ir ES partnerystės susitarimu ir dėl finansinės paramos skyrimo užjūrio šalims ir teritorijoms, kurioms taikoma Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ketvirtoji dalis¹⁴, ypač į jo 1 straipsnio 4 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) pagal 11-ąją EPF Afrikos taikos priemonę (ATP) ES iki šiol iš viso įsipareigojo skirti 1 627,3 mln. EUR, siekdama finansiškai remti Afrikos Sąjungos veiksmus reaguojant į besitęsiančias ir kylančias saugumo krizes Afrikoje. Šio įsipareigojimo remti taiką ir saugumą Afrikos žemyne turėtų būti laikomasi ir 2019–2020 m. laikotarpiu;
- (2) numatyta, kad 2019–2020 m. laikotarpiu ATP poreikiai sieks 814 860 000 EUR;
- (3) kad būtų užtikrintas ATP finansavimas iki 2020 m. pabaigos, tikslinga panaudoti nepanaudotas 10-ojo EPF finansuojamų projektų lėšas;
- (4) šiomis papildomomis lėšomis turėtų būti finansuojama ATP veikla, įskaitant paramą Afrikos taikos ir saugumo struktūros veiklos pradžiai, paramą iniciatyvoms, kuriomis siekiama užkirsti kelią smurtiniams konfliktams ir juos valdyti krizių atvejais kilus skubiems ir nenumatytiems poreikiams (skubaus reagavimo mechanizmas) ir paramą Afrikos vadovaujamoms taikos paramos operacijoms, taip pat turėtų būti padengtos Komisijos patirtos rėmimo išlaidos;
- (5) šios lėšos turėtų būti naudojamos pagal susijusią ATP daugiametę veiksmų programą ir taisykles bei procedūras, taikomas 11-ajam EPF, kaip nustatyta 2015 m. kovo 2 d. Tarybos reglamente (ES) 2015/322 dėl 11-ojo Europos plėtros fondo įgyvendinimo¹⁵ ir 2018 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamente (ES) 2018/1877 dėl 11-ajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento¹⁶,

¹⁴ OL L 210, 2013 8 6, p. 1.

¹⁵ OL L 58, 2015 3 3, p. 1–16.

¹⁶ OL L 307, 2018 12 3, p. 1–21.

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

445 860 000 EUR neviršijanti suma, nepanaudota vykdant 10-ojo Europos plėtros fondo (EPF) finansuojamus projektus, skiriama 2019–2020 m. laikotarpio ATP papildyti.

Iš šios sumos ne daugiau kaip 14 860 000 EUR skiriami Komisijos patirtoms rėmimo išlaidoms padengti.

Šios lėšos naudojamos laikantis 11-ajam EPF taikomų taisyklių ir procedūrų.

2 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo priėmimo.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas*